

PATVIRTINTA

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos
2019 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. O3E-227
(Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos
2021 m. gruodžio d. nutarimu Nr. O3E-

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO ĮSTATYMO REIKALAVIMŲ NEVYKDYMO IR PAŽEIDIMO NAGRINĖJIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo reikalavimų nevykdymo ir pažeidimo nagrinėjimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) veiklą, vykdant Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymu (toliau – Įstatymas) pavestas funkcijas, nagrinėjant Įstatymo pažeidimo atvejus, sudarant Įstatymo nevykdymo ir pažeidimo nagrinėjimo komisiją (toliau – Komisija), priimant sprendimus dėl pažeidimų. Įstatymo pažeidimų nagrinėjimo tvarką nustato Įstatymas ir šios Taisyklės.

2. Taisyklės taikomos valstybės valdomiems operatoriams (elektros ir dujų perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriams, kuriuose valstybei tiesiogiai ar per jos kontroliuojamas įmones priklauso ne mažiau kaip 1/2 balsų bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų), energetikos įmonėms, sudariusioms susitarimus su Lietuvos Respublikos energetikos ministerija dėl energijos taupymo ar atsisakiusioms sudaryti susitarimus dėl energijos taupymo; energijos tiekėjams, sudariusiems susitarimus su Energetikos ministerija dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo; įmonėms, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, ir privalančioms Energetikos ministerijai pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą (toliau – asmenys).

3. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Įstatyme nurodytas sąvokas.

II SKYRIUS PAŽEIDIMO NAGRINĖJIMO PROCEDŪROS INICIJAVIMAS IR JOS DALYVIAI

4. Tarybos motyvuotu sprendimu, turi būti:

4.1 pradėta Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūra Tarybos iniciatyva arba jeigu iš Energetikos ministerijos ar kitų valstybės institucijų ar įstaigų gaunami duomenys apie galimą Įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje numatytą pažeidimą, išskyrus Taisyklių 5 punkte nurodytus atvejus;

4.2. paskirtas Tarybos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį (toliau – darbuotojas) ar, esant sudėtingam Įstatymo pažeidimo atvejui, sudaryta Įstatymo reikalavimų nevykdymo ir pažeidimo nagrinėjimo komisija, skirta išnagrinėti Įstatymo pažeidimo atvejį.

5. Taryba nepradeda Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros, jeigu:

5.1. nustato, kad asmuo, įtariamas padaręs Įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje nurodytą pažeidimą, yra likviduotas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.106 straipsnyje nurodytais kitais pagrindais;

5.2. asmuo nevykdė veiklos (leidimo ar licencijos vykdyti veiklą energetikos sektoriuje galiojimas yra panaikintas ar sustabdytas) tuo laikotarpiu, už kurį turi įsipareigojimų pagal Įstatymą.

6. Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūroje turi teisę dalyvauti pažeidimo procedūros dalyviai (toliau – dalyviai). Dalyviai yra:

6.1. asmenys, įtariami padarę Įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje nurodytus pažeidimus;

6.2. Energetikos ministerijos atsakingi atstovai;

6.3. ekspertai, specialistai ir kiti asmenys, kurie įtraukiami į pažeidimo nagrinėjimo procedūrą Tarybos sprendimu.

7. Asmenims gali atstovauti jų atstovai, kai atstovavimas yra tinkamai įformintas rašytiniu dokumentu ir nėra būtina, kad asmeniškai dalyvautų atitinkamas fizinis asmuo (asmens vadovas ar kitas asmuo), kuris gali duoti paaiškinimus ar suteikti kitą informaciją, reikalingą tinkamai ir visapusiškai išnagrinėti pažeidimą.

8. Posėdžiai, kuriuose dalyvauja procedūros dalyviai, protokoluoja.

III SKYRIUS

ĮSTATYMO REIKALAVIMŲ NEVYKDYMO IR PAŽEIDIMO NAGRINĖJIMO KOMISIJOS SUDARYMAS

9. Taisyklių III skyriaus nuostatos taikomos tuo atveju, kai Taryba priima sprendimą sudaryti Įstatymo reikalavimų nevykdymo ir pažeidimo nagrinėjimo komisiją galimam Įstatymo pažeidimo atvejui ištirti.

10. Komisija sudaroma iš 3 (trijų) Tarybos darbuotojų. Į komisijos sudėtį skiriami Tarybos darbuotojai atsižvelgiant į jų pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, patirtį ir energetikos sektorių, kuriame šie asmenys specializuojasi. Tas pats Tarybos darbuotojas, gali būti kelių komisijų, atliekančių Įstatymo pažeidimo tyrimą, nariu.

11. Komisija yra sudaroma Tarybos sprendimu, kuriuo yra nusprendžiama pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, kai Taryba gauna informacijos apie galimą Įstatymo pažeidimą iš Energetikos ministerijos, kitų valstybinių institucijų ir įstaigų arba pradeda procedūrą savo iniciatyva ir kai nėra Taisyklių 5 punkte nurodytų aplinkybių. Komisija nėra nuolatinė ir sudaroma tik atitinkamam galimam Įstatymo pažeidimui ištirti. Komisijos pirmininkas paskiriamas iš sudarytos komisijos narių.

12. Komisijos nariai, vykdydami savo funkcijas, vadovaujasi Įstatymu, Taisyklėmis ir kitais teisės aktais, teisingumo, sąžiningumo, objektyvumo bei nešališkumo principais. Tuo atveju, kai komisijos nario dalyvavimas komisijos veikloje gali kelti nešališkumo klausimų, komisijos narys privalo vadovaudamasis Tarybos pirmininko 2021 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. O1E-262 „Dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi bei kontrolės vykdymo Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi bei kontrolės vykdymo Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje tvarkos aprašo IV skyriaus nustatyta tvarka nusišalinti nedelsdamas, kai tik sužinojo apie nešališkumo klausimą keliančias aplinkybes. Vietoj nusišalinusio komisijos nario yra skiriamas kitas Tarybos darbuotojas.

IV SKYRIUS

PAŽEIDIMĄ NAGRINĖJANČIO TARYBOS DARBUOTOJO AR KOMISIJOS BEI PROCEDŪROS DALYVIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

13. Pažeidimą nagrinėjantis Tarybos darbuotojas ar komisija, tiriant galimą Įstatymo pažeidimą:

13.1. išsiaiškina, ar asmens atžvilgiu nėra pradėta likvidavimo procedūra, ar asmuo vykde veiklą tuo laikotarpiu, už kurį turi įsipareigojimų pagal Įstatymą;

13.2. raštu kreipiasi į asmenį, dėl kurio veiksmų ši procedūra pradėta, ir paprašo per 14 darbo dienų pateikti motyvuotą paaiškinimą bei jį pagrindžiančius įrodymus apie aplinkybes, dėl kurių pradėta Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūra;

13.3. kai asmuo, dėl kurio veiksmų pradėta pažeidimo nagrinėjimo procedūra, pateikia pagrįstą prašymą (kartu su jame išdėstytas aplinkybes patvirtinančiais dokumentais) pratęsti terminą paaiškinimui ir (ar) jį pagrindžiantiems dokumentams pateikti, turi teisę raštu pratęsti terminą paaiškinimui bei jį pagrindžiantiems dokumentams pateikti;

13.4. dalyviams ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki Įstatymo pažeidimų nagrinėjimo Tarybos posėdyje dienos registruotu laišku praneša apie Įstatymo pažeidimų nagrinėjimo

vietą ir laiką, taip pat pasiūlo susipažinti su gautais dokumentais bei kita informacija ir raštu pateikti paaiškinimus.

14. Darbuotojas ar komisija, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsnio 4 dalimi, yra atsakinga už rašytinių pranešimų apie pradėtą galimo pažeidimo tyrimą parengimą ir išsiuntimą dalyviams. Šiuos pranešimus rengia darbuotojas arba vienas iš komisijos narių, tuo atveju, kai pažeidimui tirti sudaryta komisija, komisijos primininko pavedimu ir teikia pasirašyti Tarybos pirmininkui ar jo įgaliotam Tarybos nariui.

15. Dalyviai turi teisę susipažinti su gautais dokumentais ir kita informacija, duoti žodinius ar rašytinius paaiškinimus, teikti prašymus, pateikti papildomą informaciją ir kitus dokumentus.

16. Darbuotojas ar komisija, tirdama galimą pažeidimą, turi teisę:

16.1. neatlygintinai gauti informaciją, reikalingą tyrimui atlikti. Informacijos apimtį komisija nustato prašymuose ją pateikti (įskaitant sutartis, išvadas, įsakymus ir kitus dokumentus, reikalingus Įstatymo pažeidimui išnagrinėti);

16.2. pateikti prašymus ūkio subjektams, fiziniams asmenims ar valstybės (savivaldybės) institucijoms dėl dokumentų ir informacijos, kuri yra būtina pažeidimo tyrimui atlikti, gavimo;

16.3. kreiptis į asmenį dėl dokumentų, informacijos, paaiškinimų ir kitų duomenų gavimo;

16.4. gauti specialistų, ekspertų paaiškinimus ir (ar) išvadas;

16.5. atlikti kitus veiksmus, kurie, komisijos nuomone, yra būtini išsamiai ir tinkamai ištirti galimą pažeidimą.

17. Darbuotojas ar komisija, tirdama galimą pažeidimą, privalo:

17.1. visapusiškai išanalizuoti tyrimo metu gautą informaciją, duomenis ir dokumentus;

17.2. gauti asmens paaiškinimus;

17.3. gauti paaiškinimus iš kitų subjektų, jei paaiškėja, kad ši informacija yra būtina tinkamai atlikti tyrimą;

17.4. dalyvauti Tarybos posėdyje, kuriame yra svarstomas klausimas dėl Įstatymo pažeidimo, pateikti paaiškinimus ir užduoti klausimus posėdyje dalyvaujantiems asmenims;

17.5. atlikti kitus veiksmus, susijusius su tyrimo atlikimu.

V SKYRIUS

PAŽEIDIMO NAGRINĖJIMO PROCEDŪRA IR SANKCIJOS SKYRIMO TVARKA

18. Pažeidimą nagrinėjantis Tarybos darbuotojas ar komisija, prieš rengiant asmeniui pranešimą apie galimo Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo posėdžio vietą ir laiką, teikiamą informaciją turi suderinti su Veiklos valdymo skyriumi.

19. Įtraukus galimo Įstatymo pažeidimo ir sankcijos skyrimo nagrinėjimo klausimą į Tarybos posėdžio darbotvarkę, apie posėdžio vietą, datą ir laiką asmeniui, dėl kurio veiksmų yra pradėta procedūra, registruotu laišku pranešama ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki Tarybos posėdžio. Su pažeidimo nagrinėjimo dokumentais asmeniui pasiūloma susipažinti susisiekus su pažeidimą nagrinėjančiu darbuotoju ar nurodytu komisijos nariu. Pranešime nurodoma, kad likus ne mažiau kaip 3 d. d. iki posėdžio Tarybos posėdžio darbotvarkė bus paskelbta Tarybos tinklalapyje. Pranešimą papildomai vizuoja Veiklos valdymo skyriaus darbuotojas, atsakingas už posėdžio organizavimą.

20. Galimas Įstatymo pažeidimas ir sankcijos skyrimas nagrinėjamas uždarame Tarybos posėdyje, dalyvaujant asmens, kuris įtariamas padaręs pažeidimą, vadovui ir (ar) jo įgaliotam atstovui, kitiems procedūros dalyviams, kurie turi teisę būti išklaustyti ir duoti paaiškinimus. Posėdžio medžiaga Tarybos tinklalapyje neviešinama. Uždarame Tarybos posėdyje dalyvaujantys asmenys privalo neatskleisti posėdžio metu sužinotos komercinės paslapties, asmens duomenų ar kitos konfidencialios informacijos. Už tokios informacijos atskleidimą asmenys atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

21. Neatvykus asmens vadovui ar (ir) jo įgaliotam atstovui ar kitam dalyviui, klausimas dėl Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo gali būti išnagrinėtas tik tais atvejais, kai yra duomenų, jog buvo tinkamai ir laiku pranešta apie klausimo nagrinėjimo vietą ir laiką.

22. Įstatymo pažeidimo nagrinėjimas vyksta žodinio proceso tvarka lietuvių kalba. Jos nemokantys asmenys gali kalbėti kita kalba. Tuo atveju jie turi užtikrinti vertimą į lietuvių kalbą.

23. Posėdžiui pirmininkauja Tarybos pirmininkas ar jo įgaliotas Tarybos narys. Posėdyje dalyvaujantys asmenys, nagrinėjant galimą Įstatymo pažeidimo ir sankcijos skyrimo klausimą, laikosi posėdžio pirmininko nustatytos posėdžio tvarkos.

24. Prieš pradėdant svarstyti galimą Įstatymo pažeidimo ir sankcijos skyrimo klausimą, patikrinama asmens vadovo tapatybė bei asmens atstovų įgalinimai.

25. Posėdžio pirmininkas pradeda posėdį paskelbdamas, kokio asmens ir koks galimai padarytas Įstatymo pažeidimas nagrinėjamas. Klausimą pristatantis pažeidimą nagrinėjęs Tarybos darbuotojas ar komisijos narys praneša Tarybai, kas yra atvykę į klausimo svarstymą, ar šiems asmenims suteikta teisė atstovauti asmeniui.

26. Posėdis pradėdamas pažeidimą nagrinėjusio Tarybos darbuotojo ar komisijos nario pranešimo dėl galimo Įstatymo pažeidimo pristatymu, kurio metu išdėstomas asmens galimai padarytas pažeidimas, galimai padaryto pažeidimo padarymo aplinkybės, atsakomybę lengvinančios ar sunkinančios aplinkybės (jeigu jų yra), trumpai pristatomi asmens pateikti paaiškinimai (jeigu jie yra pateikti) bei nurodoma kita informacija ir duomenys, turintys reikšmės pažeidimo nagrinėjimui ir, jei siūloma taikyti Įstatymo nustatytą sankciją, klausimui dėl sankcijos skyrimo teisingai išspręsti. Po to yra išklausomi asmens ar (ir) jo įgalioto asmens paaiškinimai.

27. Galimo Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo ir, jei siūloma taikyti Įstatymo nustatytą sankciją, sankcijos skyrimo klausimo svarstymo metu yra nagrinėjami prašymai, išklausomi dalyvaujantys klausimo svarstyme asmenys ir ištiriami įrodymai. Galimo Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo ir, jei siūloma taikyti Įstatymo nustatytą sankciją, klausimą Taryba nagrinėja pagal jai pateiktą pranešimą, rašytinius įrodymus, įvertindama pažeidimą nagrinėjusio darbuotojo ar komisijos nario pateiktą medžiagą bei asmens ar (ir) jo atstovų paaiškinimus.

28. Galimo Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo ir, jei siūloma taikyti Įstatymo nustatytą sankciją, sankcijos skyrimo klausimo svarstymas yra fiksuojamas Tarybos darbo reglamento nustatyta tvarka.

29. Išnagrinėjusi visą turimą medžiagą, susijusią su pažeidimu, Taryba turi teisę:

29.1. taikyti sankciją:

29.1.1. skirti įspėjimą;

29.1.2. skirti piniginę baudą;

29.2. nutraukti klausimo dėl sankcijos skyrimo nagrinėjimą šiais atvejais:

29.2.1. nesant pažeidimo;

29.2.2. nesant įstatyminio pagrindo skirti sankciją;

29.2.3. pažeidimo nagrinėjimo procedūros metu likvidavus juridinį asmenį;

29.3. pratęsti Įstatymo pažeidimo nagrinėjimą ir, jei siūloma taikyti Įstatymo nustatytą sankciją, klausimo dėl sankcijos skyrimo nagrinėjimą;

29.4. nustatyti Įstatymo pažeidimą ir priimti sprendimą dėl Įstatyme numatytos sankcijos taikymo, atidedant sankcijos skyrimo klausimą ne ilgesniam kaip 3 mėnesių terminui nuo pažeidimo nustatymo dienos.

30. Tarybos sprendimas dėl Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo ir, jei siūloma taikyti Įstatymo nustatytą sankciją ir nepriimamas Taisyklių 29.4 papunktyje nurodytas sprendimas, sankcijos skyrimo turi būti priimtas per 6 mėnesius nuo informacijos apie galimą pažeidimą, kai pažeidimas yra tęstinis ar trunkamasis – nuo paskutinių tęstinio pažeidimo veiksmų atlikimo dienos ar trunkamojo pažeidimo paaiškėjimo dienos. Už pažeidimus, nuo kurių padarymo dienos praėjo daugiau kaip 5 metai, sankcijos negali būti skiriamos.

31. Taryba gali atidėti ar pratęsti klausimo dėl Įstatymo pažeidimo nagrinėjimą tokiam terminui, kuris negali būti ilgesnis nei Taisyklių 30 punkte numatytas Tarybos nutarimo dėl Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo terminas.

32. Tarybai priėmus 29.4 papunktyje nurodytą sprendimą, pranešimas apie posėdį, kuriame bus nagrinėjamas sankcijos skyrimo klausimas, asmeniui išsiunčiamas likus ne mažiau kaip 3 d. d. iki Tarybos posėdžio.

33. Už tą patį pažeidimą gali būti skiriama tik viena sankcija. Sankcijos skyrimas neatleidžia

asmens nuo pareigos, už kurios nevykdymą paskirta sankcija, vykdymo.

34. Tarybai priėmus sprendimą taikyti sankciją, sankcija skiriama vadovaujantis Įstatymo 20 straipsniu. Kiekvienu konkrečiu atveju skiriamos baudos dydis nustatomas motyvuotu Tarybos sprendimu įvertinus lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes. Esant atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, sankcija nustatoma atsižvelgiant į jų kiekį, pobūdį ir reikšmingumą.

35. Taryba vieną iš 29 punkte nurodytų sprendimų ir sprendimą dėl skiriamos sankcijos dydžio nustatymo, kai nutarta taikyti sankciją, priima išklausiusi pažeidimą nagrinėjančio darbuotojo ar komisijos nario pranešimo dėl Įstatymo pažeidimo pristatymą, asmens ar (ir) jo įgalioto asmens paaiškinimus, ištyrusi įrodymus. Tarybos nariai Tarybos darbo reglamento nustatyta tvarka balsuoja dėl pažeidimo nustatymo ir sankcijos skyrimo asmeniui ar (ir) jo įgaliotam asmeniui nedalyvaujant. Priimtas sprendimas paskelbiamas po balsavimo. Asmuo ar (ir) jo įgaliotas asmuo gali dalyvauti sprendimo paskelbime.

36. Tarybos sprendimas dėl Įstatymo pažeidimo ir, jei siūloma taikyti Įstatymo nustatytą sankciją, sankcijos skyrimo įforminamas nutarimu Tarybos darbo reglamento nustatyta tvarka.

37. Tarybos nutarime nurodoma:

37.1. nutarimą priėmusios institucijos pavadinimas;

37.2. nutarimo priėmimo data ir vieta;

37.3. Įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai ir kiti dalyvavę suinteresuoti asmenys;

37.4. asmens, dėl kurio veiksmų (neveikimo) buvo priimtas sprendimas, duomenys;

37.5. nustatytos faktinės aplinkybės;

37.6. pažeidimo faktą patvirtinantys įrodymai, kuriais grindžiamas nutarimas, ar argumentai, dėl kurių įrodymai atmetami;

37.7. Įstatymo straipsnis, nustatantis atsakomybę už pažeidimą;

37.8. asmens, dėl kurio veiksmų (neveikimo) buvo priimtas nutarimas, paaiškinimai ir jų įvertinimas;

37.9. priimtas vienas iš Taisyklių 29 punkte nurodytų sprendimų. Jeigu skiriama sankcija bauda, nurodomas skiriamos baudos dydis skaičiais ir žodžiais;

37.10. nutarimo įvykdymo tvarka ir terminas;

37.11. nutarimo apskundimo terminai ir tvarka.

38. Tarybos sprendimas, atlikus įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, asmeniui išsiunčiamas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo priėmimo registruotu laišku. Tarybos paskirta piniginė bauda į valstybės biudžetą turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo tos dienos, kai Tarybos nutarimas dėl baudos skyrimo buvo įteiktas, o apskundus Tarybos nutarimą, bauda turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo teismo sprendimo, kuriuo atmetas skundas, įsiteisėjimo dienos.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39. Asmuo, nesutinkantis su Tarybos sprendimu, turi teisę per 30 kalendorinių dienų nuo sprendimo priėmimo dienos apskusti jį teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

40. Tarybos sprendimas dėl sankcijos skyrimo yra vykdomasis dokumentas. Tarybos sprendimas vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.
